

POKOJ A DOBRO

Katolícky občasník farnosti Markušovce, filiálok Teplička a Lieskovany
Ročník 1 Číslo 3 September 1999

ODPUSTOVÁ SLÁVNOSŤ

Leto sa pominulo, čas prázdnin nenávratne vypršal. Viacerí z hás majú dovolenkú a chvíle práčovného voľná šťastne za sebou a opálení letným slňkom a s novou energiou sa vrhajú do druhej a trochu chladnejšej polovice roka. Pre celú našu farnosť práve v tomto období sú dôležité dátumy 15.august, 8.september a 29.september. Nie, nie sú to náhodne vymyslené termíny, ale ide o dátumy odpustových slávností v našej farnosti. Totiž na slávnosť Nanebovzatia P. Márie sa koná odpustová slávnosť v Lieskovanoch, na sviatok narodenia P. Márie je odpust v Tepličke a na sviatok sv. Michala archanjela je odpustová slávnosť v Markušovciach.

Ak zalistujeme v Slovníku cudzích slov, pod slovom "odpust" nájdeme vysvetlenie, že je to výročná slávnosť na meno patrona. A ak by sme vo svojom bádaní pokračovali a chceli zistiť význam slova "kermeš", prišli by sme na to, že ide o hodovanie spojené s ľudovou zábavou a trhom. Tak hovoria múdre knihy. A čo my? Čo pre nás odpustová slávnosť znamená? Možno týždeň pred samotným odpustom kompletnie vyriadime dom, umyjeme okná, výčistíme koberce, pozametáme dvor, aby všade bolo krásne a čisto. Gazdinky nachystajú veľa jedla, pečené mäso, výborný šalát, aby nikto nechodil s prázdnym žalúdkom. Napecieme veľa koláčov, najmenej päť druhov, aby bolo čím hostí ponúknut. Toto všetko sme ochotní obetovať pre dobro našej telesnej schránky. Avšak musíme uznať, že pre plnohodnotný život kresťana je to primálo. Spýtajme sa preto sami seba, čo všetko sme ochotní vykonať pre svoju dušu? Kde sa podelo to duchovné čaro odpustových slávností, ako si ich pamätajú naši rodičia a starí rodičia? Samozrejme, i vtedy sa upratovalo a varilo, ale omnoho viac sa dbalo o poriadok a čistotu v ľudských srdciach. Pýtate sa, prečo tomu nie je tak aj dnes? Možno preto, že ľudia dnešnej doby sú v duchovných veciach leníví a pohodlní. Ako ťažko nám padne ísiť na sv. spoved' a očistiť si srdce i dušu a nechápeme, že by sme takto s očisteným srdcom mohli prežiť krajsie a intenzívnejšie našu odpustovú slávnosť. Sme niekedy až príliš hrdí na to, aby sme otvorili dvere svojho srdca a vupustili doň Ježiša, aby tak s nami mohol vstúpiť i do našich príbytkov. V tento deň by mal brat podať ruku bratovi, sused by mal odpustiť susedovi, dospelé deti by mali navštíviť svojich rodičov a rodičia svoje deti. Mali by sa prelomiť l'ady našich svárov, ktoré nás trápia po celý rok. Mali by sme ďakovať našej patronke P. Márii a sv. Michalovi za ich ochrannú ruku, ktorú držia nad nami a za to, že za nás orodujú u Boha. Mali by sme chváliť Boha za to, že sa môžeme každoročne stretnúť pri jednom stole doma v rodine alebo ako priatelia a známi v rámci farnosti. Prosme našich nebeských patrónov o to, aby nám vyprosovali Božie požehnanie pre cirkevné spoločenstvá našich troch dedín. Modlime sa aj jeden za

Patrón farského kostola sv. Michal

druhého a snažme sa žiť dobrým kresťanským životom. Všetci dobre vieme, že je to cesta neľahká a často tŕnistá a plná prekážok a krízov, ale na konci tejto cesty je to, čo nám všetky tieto bôle a žiale určite vynahradí. Na tejto ceste vám všetkým veľa trpežlivosti a pekné duchovné oslávenie odpustovej slávnosti želá a vyprosuje v mene redakcie nášho časopisu

MUDr. Mária Krotká

Z obsahu:

- Príhovor duchovného otca - str. 2
- Miništranti - str. 4
- Rozhovory s farníkmi - str. 6
- Jeseň života - str. 8
- Mons. ThDr. Štefan Faith - str. 9
- Farský klebetník - str. 10
- Detský kútik - str. 12

PŘÍHOVOR DUCHOVNÉHO OTCA

OTEC FRANTIŠEK

*úvaha o desaťročnom pôsobení Dr. Františka Tondru
v úrade spišského biskupa*

V septembri pred desiatimi rokmi sa radikálne zmenil život Františka Tondru. Z levočského farára sa stal spišský biskup, nástupca biskupa Jána Vojtašáka na spiškom biskupskom stolci. Z Levoče na Spišskú Kapitulu nie je ďaleko, nemusel sa teda ďaleko sťahovať, ale zato zmena to bola obrovská, lebo z čela farnosti sa musel postaviť do čela diecézy. Rozmýšľal som, aké oslovenie by vystihovalo najlepšie to desaťročné obdobie profesora Tondru na spiškom biskupskom prestole. Je predsa doktorm teológie, profesorom, teologickým spisovateľom, biskupom, členom niektorých vatikánskych dikastérií. Avšak si myslím, že najlepšie mu sedí oslovenie otec. Je nenápadný, tichý, jednoduchý, usmievavý, Presne tak, ako má byť otec. On sám to vo svojich príhovoroch často zdôrazňuje, že je otcom diecézy. Teda otec biskup František.

Postavil sa do čela diecézy v nie ľahkých časoch a v novembri 1989 sa otvárali pre neho nové a nie ľahké úlohy. Diecéza od roku 1950 mala biskupa vo väzení a od roku 1965 dokonca vôbec nemala svojho biskupa. Nemal teda bezprostredný "model" ani svojho života, ani práce vo vedení diecézy. Musel ho iba začať tvoriť. Kňazi i veriaci očakávali, čím bude. Bude diplomatom, ktorý sa bude vedieť pohybovať len vo vyšších kruhoch? Alebo bude svätcem s hlavou i nohami v oblakoch bez toho, aby rozumel jednoduchému praktickému životu? Nespyšnie zo svojej funkcie, lebo *honores mutant mores* (úrady menia spôsoby človeka)? Predpoklady súce mal celkom dobré: bol farárom a teda by mal im rozumieť, lebo z vlastnej skúsenosti poznal ich problémy a život. Bol aj profesorom teológie, čiže nemala by mu chýbať tvorivosť a inšpirácia pri vytváraní podmienok pre pastoráciu pri vedení diecézy. Ale vtedy pred desiatimi rokmi sa ešte nevedelo, akým biskupom sa ukáže. Študovali sme jeho biskupský erb a heslo. Azda nám všeličo vysvetlí, objasní, prezradí: *Oboediencia - Opus Spiritus Sancti* (poslušnosť je dielom Ducha Svätého), také je jeho biskupské heslo a v erbe je znázornená eucharistia a levočská Panna Mária. Aj v svojej povahе mal dobrý predpoklad, lebo bol zmierlivej a nie konfrontačnej povahy. Budú však tiež predpoklady stačiť na tie náročné úlohy, ktoré ho čakajú ako prvého spišského biskupa v postkomunistických časoch, v dobe rodiacej sa a primitívnej demokracie? Takéto boli otázky, ktoré nás tlačili vtedy pred desiatimi rokmi.

Roky však prechádzali a otec biskup Tondra sa pomaly ukázal, čím pre diecézu je a akým smerom ju vede. Boli tu biskupské vysviacky na jar roku 1990 (Košice, Rožňava, Banská Bystrica, ako aj neskôr tie ďalšie), boli tu dve návštevy Jána Pavla II. na Slovensku, ožil Kňazský seminár v Spišskej Kapitule, vyrástli viaceré nové kostoly, rysuje sa Katolícka univerzita v Ružomberku, do pastorácie medzi kňazské rady nastúpila mladá generácia, formuje sa nová generácia katolíckych intelektuálov aj z kňazských radoў. I problémy boli, lebo

Na birmovke v Hubovej

kde sú ľudia, tam sú aj problémy a aj v Cirkvi sú ľudia. Bolo potrebné rozhýbať, dodáť dych mnohým cirkevným inštitúciám, vlievať nádej a chuť k práci mnohým kňazom i laikom a to najde len tak ľahko a bez problémov. Bolo potrebné, aby ako biskup "utvrdzoval bratov vo viere". Toto bolo a aj v budúcnosti bude nadmieru potrebné. Vo všetkých týchto svojich úlohách sa ukázal ako otec kňazov a veriacich. Možno niektorí boli až prekvapení, že čakali cirkevného hierarchu a dostali od pápeža otca. Ale myslím si, že sme radi, že je tomu tak. Vo všetkých svojich úlohách sa ukazuje ako otec, nie súce bez nedostatkov, ale podstatné je, že je otcom, ktorého máme radi, lebo on má rád nás. Aj správať sa vie ako otec, jednoducho a otcovsky. Vie odpúšťať, vie privinúť aj mámočratných synov, vie zniest' niekedy i neprijemnú otvorenosť. Lebo je otcom, podobným tomu z evanjelia, z Ježišovho podobenstva.

Iste má dar aj niesť kríž. Nesie kríž svojho biskupského úradu, lebo k úradu niekedy patrí si vypočuť aj "Jóbove zvesti", ale nesie aj kríž utrpenia. Všetko znáša v silnej viere a v modlitbe.

Prešlo teda už desať rokov. Ako rýchlo to ubehlo. Človek tomu priam nechce veriť, že je to už desať rokov. Ako by tá biskupská vysviacka bola včera... Nuž pomodlim sa teda, bratia a sestry, za nášho otca Františka. Nech je to modlitba vd'aky Bohu Otcu všemohúcemu, ale aj modlitba prosby pre ďalšie roky: "Všemohúci Bože, svojho služobníka Františka si vyvolil za nástupcu apoštola a za pastiera svojho ľudu; prosíme ňa, udel' mu ducha rady a sily, ducha vedomostí a nábožnosti, aby svedomito spravoval ľud, ktorý si mu zveril a tým budoval svoju Cirkev ako znamenie spásy pre celý svet. Amen."

Dr. Ján Duda

NAŠI NEBESKÍ PATRÓNI

V auguste a septembri Markušovce, Teplička a Lieskovany prežívajú svoje odpustové slávnosti. Najprv Lieskovany majú odpust na slávnuť Nanebovzatia Panny Márie (15.8.), Teplička na sviatok Narodenia Panny Márie (8.9.) a Markušovce na sviatok sv. Michala archanžela (29.9.). Bude užitočné pozrieť sa na význam a zmysel odpustovej slávnosti. Od odpustovej slávnosti, ktorá vlastne nie je ničím iným, než slávnuťou a vzývaním nebeského patróna kostola a farnosti, či filiálky, treba odlišiť slávnuť posviacky kostola, ktorá sa slávi v deň posviacky, ak sa tento deň pozná (Markušovce - 6.7.; Teplička 25.4. a Lieskovany 15.8.).

Dnes berieme odpustovú slávnuť ako hotovú skutočnosť. Vieme, že každý katolícky kostol má svojho nebeského patróna, že ho má každá obec, každé mesto a národ. Netreba napríklad pripomínať, že Panna Mária sedembolestná je patrónkou Slovenska. Lenže z čoho toto všetko vzniklo? Aké boli počiatky tejto praxe?

Ustanovenie nejakého svätca za nebeského patróna súvisí s praxou patrónov v Rímskej ríši. "Pater familiae" (otec rodiny) bol patrónom, čiže ochrancom všetkých členov rodiny. Vlastne aj slovo "patrón" je odvodené od latinského slova "pater", to jest otec. Lebo otec je ten, kto sa stará, kto ochraňuje všetkých členov rodiny. Pre upresnenie treba uviesť, že rímska rodina to bolo združenie viacerých pokravných členov rodu aj s ich manželkami a potomkami a na čele tohto združenia stál vodca, ktorého nazývali "pater", čiže jednoducho otec. A tento pater ochraňoval všetkých členov rodiny, ale aj ich sluhov, majetok a podobne. Čiže bol to vodca určitého rodinného klanu. Podobne neskôr ten, kto stál na čele vyššieho územného celku (provincie), bol patrón provinciae.

Kristova cirkev, ktorá sa zrodila v časoch Rímskej ríše, prevzala tento spôsob a aplikovala ho na svätých. Po prvý raz sa spomína v kresťanskej literatúre ako patrón rímsky senátor Marcel, ktorý potom, ako sa stal kresťanom, sa veľmi iniciatívne staral o chudobných, a preto ho kresťania nazývali patrónom chudobných. Toto sa spomína v apokryfe z druhého storočia a nazýva patrónom ešte tu na zemi žijúceho človeka. Prvý, ktorý hovorí o nebeských patrónoch, je sv. Ambróz, milánsky arcibiskup, ktorý odporúča vdovám, aby si vybrali spomedzi apoštолов a mučeníkov svojho patróna, čiže nebeského ochrancu. Spomína to vo svojom diele o vdovách (*De viduis*).

Možno však povedať, že prax nebeských patrónov pravdepodobne nebola len výsledkom prevzatia spôsobu života obyvateľov Rímskej ríše. V Písme svätom tiež poznáme prax Božích poslov a nebeských ochrancov, ktorú vykonávali anjeli. Troch anjelov dokonca poznáme podľa mena: Michal, Gabriel a Rafael. Úcta k týmto trom anjelom prekvitala zvlášť v ranom stredoveku a osobitne sv. Michala vzývali ako vodcu ľudu do Božieho kráľovstva a obrancu kresťanského ľudu. Právom sa teda možno domnievať, že veriaci veľmi skoro začali vzývať ako nebeských patrónov okrem anjelov aj iných svätcov.

Významnými svedkami toho, že veriaci od pradávna mali svojich nebeských patrónov, sú kostoly. Možno

povedať, že od raného stredoveku nejestvoval kostol alebo kaplnka, ktorá by nebola zasvätená nejakému nebeskému patrónovi. Toto je jasné svedectvom, že veriaci si vyberali niektorých svätých, ktorých potom vzývali ako svojich nebeských ochrancov.¹

Nebeskí patróni Markušoviec, Tepličky a Lieskovian

Sv. Michal archanžel

Nebeským patrónom Markušoviec a farského kostola v Markušovciach je sv. Michal archanžel. Farský kostol je pôvodne románsky z polovice 13. storočia a jeho zasvätenie (patrocinium) sv. Michalovi je doložené už roku 1290. V tejto súvislosti vzniká otázka: prečo sv. Michal archanžel? Zdá sa, že patrocinium sv. Michala sa často uplatňovalo pri pokresťančovaní pohanských lokalít, pretože sv. Michal archanžel symbolizuje víťazstvo nebies nad pekelnými mocnosťami, medzi ktoré sa počítalo aj pohanstvo. Kostoly zasvätené sv. Michalovi stavali na miestach pohanských obetísk a na návršiach a bolo obklopené cintorínm² (dokazuje to aj násť farský kostol, ktorý je postavený na kopci a pri výskume pod podlahou kostola sa našli kosti, čo jednoznačne dokazuje, že kostol bol postavený na pohrebisku). Z toho možno logicky usudzovať, že markušovský kostol sv. Michala patrí na Spiši medzi najstaršie kostoly a možno zohral pri pokresťančovaní tohto kraja významnú úlohu a to isté možno usudzovať aj o kresťanskej komunite, ktorá tu žila. Farský kostol sv. Michala archanžela a oltár konsekroval 6.7.1731 markušovský rodák titulárny biskup tinimiensky Alexander Mariássy.³

Sv. Jána Nepomucký

V Markušovciach, v bývalej osade Čepanovce, sa nachádza kaplnka, ktorá je postavená na brehu rieky Hornád. Dal ju postaviť František Xaverius Mariássy naproti svojej kúrii v roku 1752 za markušovského farára Michala Galoviča a je zasvätená sv. Jánovi Nepomuckému,⁴ ktorého sviatok sa slávi 15. mája. Svätý Ján Nepomucký, ktorý žil v rokoch 1350 až 1393 a zomrel mučeníckou smrťou, je uctievany ako mučeník spovedného tajomstva. Možno predpokladať, že zasvätenie kaplnky tomuto svätcovi naznačuje, že zakladateľ kaplnky František Xaverius Mariássy bol mužom hlbokého duchovného života, ktorý si uvedomoval veľkosť dobrého ľudského svedomia a význam sviatosti zmierenia.

Panna Mária ako patrónka Tepličky

Určitý historický vývin nebeského patróna Tepličky nie je také jednoduché. V Tepličke je gotický kostol zo

¹ A. BUGNINI, *Patrono*, v: *Encyclopedie cattolica*, vol. IX., Roma 1952, s. 983-990.

² Porov. J. HUDÁK, *Patrocinia na Slovensku*, SAV, Bratislava 1984, s. 19 a 180.

³ O Alexandrovi Mariássym som písal v časopise *Pokoj a dobro* 1 (1999), s. 3-4.

⁴ Porov. M. PAJDUŠÁK, *Markušovce; historický nástin*, v: *Zprávy z minulosti Spišskej župy*, Levoča 1923, s. 100.

začiatku 14. storočia. Údajne bol najprv zasvätený sv. Jurajovi mučeníkovi, ktorého sviatok sa v súčasnosti slávi 24. apríla. Toto zasvätenie spomína *Pamätný spis* z roku 1998⁵ a obec Teplička má v erbe znázorneného sv. Juraja.⁶ Je zaujímavé, že toto patrocínium nespomína Ján Hudák vo svojej knihe *Patrocínia na Slovensku*, ktorú vydala Slovenská akadémia vied v roku 1984 a kde autor spomína nielen súčasné, ale aj zaniknuté patrocínia. Sv. Juraj, ako mučeník z 3. storočia, ktorý žil niekde na území dnešného Turecka, bol v Cirkvi vzývaný ako patrón kresťanských rytierov. Z tohto pohľadu by bolo nepravdepodobné, aby Teplička bola zasvätená tomuto svätcovi, nakoľko bola orientovaná skôr agrárne. Avšak na druhej strane je doložené, že napríklad kostoly v Jurskom (okres Kežmarok), kde je tiež kostol z 13. storočia a tento kostol od začiatku bol zasvätený sv. Jurajovi, alebo kostol v Bobrovci pri Liptovskom Mikuláši zo začiatku 14. storočia a tiež je zasvätený sv. Jurajovi.⁷ Ba, čo je zaujímavé ešte viac, je to, že Ján Hudák uvádzá, že je doložené zasvätenie kostola v Tepličke v roku 1700 sv. Márii Magdaléne.⁸ Dnes je filiálny kostol zasvätený tajomstvu Narodenia Panny Márie. Kedy a ako došlo k zmene zasvätenia obce a kostola, ostáva pre mňa zatial'

⁵ Pamätný spis odovzdania opraveného kostola Narodenia P. Márie v Tepličke Katolíckej cirkvi pri príležitosti jeho konsekrácie dňa 25.4.1998, s. 4.

⁶ Porov. napr. *Pozvánku na konsekráciu kostola v Tepličke* v roku 1998, kde na poslednej strane je znázornený súčasný erb obce Teplička.

⁷ J. HUDÁK, *Patrocínia na Slovensku*, s. 142.

⁸ J. HUDÁK, *Patrocínia na Slovensku*, s. 214.

nevyliešenou otázkou, ku ktorej sa bude potrebné niekedy ešte vrátiť a podrobnejšie ju preskúmať.

Nanebovzatá Panna Mária

Aj kostol v druhej fíliálke markušovskej farnosti v Lieskovanech je kostol zasvätený tajomstvu Panny Márie. Pôvodne tu stála kaplnka Nanebovzatia P. Márie a v roku 1990, v čase, keď v Markušovciach bol správcom farnosti Michal Vitkovský, bol postavený kostol Nanebovzatia P. Márie. Teda nebeskou patrónkou fíliálky Lieskovany je taktiež Panna Mária.

Význam patrocínia

Zasvätenie veriacich nebeskému patrónovi, čo je vyjadrené vlastne zasvätením kostola, má svoju vieroučnú hodnotu. Zapadá do rámcu našej viery, čo vyslovujeme vo vyznaní viery slovami: verím v spoločenstvo svätých. Veríme totiž, že tí, členovia Cirkvi, ktorí už dosiahli nebeskú slávu, pomáhajú svojim príhovorom u Boha tým svojim bratom a sestrám, ktorí sa o ňu usilujú. Preto je správne, ak sa vzývaním ich pomoci dožadujeme. Okrem toho patrocínium má aj svoju morálnu hodnotu. Nie nadarmo Ján Hudák hovorí, že výber patrocínií neboli náhodný, že cez patrónov sa predkladali obyvateľom mravné ideály.⁹ V každom prípade to boli a sú kresťanské ideály, ktoré sa k nám prihovárajú aj dnes.

Dr. Ján Duda

⁹ J. HUDÁK, *Patrocínia na Slovensku*, s. 17.

Ministranti rytieri v službe Boha a ľudí

Slovo ministrant pochádza z latinského slova "ministrare", čo znamená slúžiť, posluhovať. Hned v úvode je dôležité položiť si otázku: "Komu to vlastne slúžime?" Slúžime Bohu, ktorý je Láska a z lásky nás stvoril, jeho Synovi, ktorý nás vykúpil, Duchu Svätému, ktorý nás posväčuje. Slúžime jednému Bohu v troch osobách.

Ministrovanie znamená posluhovať pri Pánovom oltári, slúžiť pri slávení eucharistickej obety, posluhovať pri vysluhovaní sviatostí či pri ostatných liturgických úkonoch a obradoch. Je to naša odpoveď na Božiu výzvu. Ako vzor pre našu službu nám slúži aj príklad sv. Dominika Savia a sv. Tarzícia, ktorých si uctievame ako patrónov ministrantov.

Táto služba sa ukázala veľmi potrebná už na úplnom počiaľku Cirkvi. Najlepšie sa v nej osvedčili mladí, čestní, ochotne konajúci chlapci. I keď to bol zlý čas, plný prenasledovania, našlo sa ich veľa. Niektoré ich funkcie boli veľmi zaujímavé. Mnohí z nich preberali dary, ktoré veriaci nosili na obetný stôl a ktoré sa po svätej omši jedli na spoločnej hostine. Iní zase boli poverení strážením vchodových dverí, aby medzi veriacich neprenikli nepriatelia. V začiatkoch boli ministranti oblečení ako ostatní - v bežnom odevе. Ale postupne aj oni, tak ako kňazi, dostávali slávostné oblečenie, aby sa takto zvýraznila ich dôležitá úloha, ktorú mali pri slávení svätej omše. Ved' oni sú vlastne vyslanci ľudu, určení na pomoc kňazovi pri slávení najsvätejšej

slávnosti. Preto sa vždy vyberali mladenci, ktorí si to svojím životom a správaním najviac zaslúžili. Ministroval - to bolo veľké vyznamenanie.

Význam ministranskej služby

Celkový význam tejto služby spočíva:

- * v službe Bohu pri slávení sv. omše. Sv. omša tým získava slávostný ráz, robí liturgiu krajšou, vznešenejšou a krajsou.
- * v príprave na plnší život v Kristovi. Boh si totiž často povolá do svojej vinice týchto "malých služobníkov oltára", volá ich plnšie prežívať svoj život v kňazskom aj rehoľnom povolaní.
- * v hlbšom prežívaní viery. Viera ministrantov má byť

Markušovskí ministranti

vzorom pre iných mladých ľudí. Miništanti plnia misijnú úlohu medzi svojimi vrstvovníkmi.

Vlastnosti miništranta

Oddanost - miništant má byť úplne oddaný službe Pánovi pri oltári. Je to oddanosť vo viere a láske. Je verný vo viere svojimi myšlienkami, slovami i skutkami a to nielen pri miništrovaní, ale aj doma, na ulici, v škole... Vernosť v láske sa prejavuje ochotou pomôcť všade tam, kde to momentálne treba. Teda vo vzťahu k rodičom, blízkym, spolužiakom či kamarátom.

Cistota - myslí sa predovšetkým na čistotu srdca. Miništant má byť čistý v myšlienkach, slovách i skutkoch. Má svedomite dodržiavať božie i cirkevné prikázania. Popri čistote srdca je potrebné zachovávať aj telesnú čistotu.

Zbožnosť - pod pojmom "zbožný" sa nemyslí človek zadumaný a zahmurený. Zbožnosť a svätość znamená radosť, radosť zo služby pri oltári Pána. Zbožnosť sa má prejavovať navonok nielen pri oltári, ale aj doma, v škole, medzi priateľmi. Pravá zbožnosť sa pestuje pravidelným pristupovaním ku sviatostiam, každodennou modlitbou ráno i večer, spojenou so sputovaním svedomia. Zbožnosť sa nemeria dĺžkou a množstvom modlitieb, ale podľa našej

živej a radostnej viery.

Prikladnosť - miništant má byť vzorom v kostole pri slávení svätej omše, ale i správaním sa v škole či doma. Má byť úctivý k starším, pomáhať chorým...

Usilovnosť - prejavuje sa v oddanosti v službe pri Pánovom oltári. Na liturgické obrady má prichádzať včas, aby mal čas na pokojnú a dôslednú prípravu. Jeho usilovnosť sa prejavuje i v štúdiu. Má poznáť všetky liturgické knihy, rúcha, nádoby... Jednoducho všetko, čo súvisí s miništantskou službou.

Duchovné cvičenia pre miništrantov

Aj v našej farnosti sa konajú stretnutia s miništantmi s cieľom priblížiť a vysvetliť službu pri oltári. Na týchto stretnutiach majú možnosť vypočuť si prednášky na témy liturgická služba (liturgický rok, úkony počas sv. omše, bohoslužobné predmety a knihy, liturgické oblečenie...), služba miništranta (dochvílnosť, zodpovednosť, čistota...). Na prvom stretnutí sa uskutočnilo rozdelenie miništrantov do jednotlivých skupín, ako aj volba generála, vedúceho miništrantov a jeho zástupcu. Následne počas večernej sv. omše zložili miništantský slub a oboznámili sa so stanovami miništrantov. Tieto stretnutia sa budú konať pravidelne každý mesiac.

Mgr. Ľuboš Šipoš

Malý kurz liturgie II.

V ďalšom pokračovaní kurzu liturgie sa budeme zaoberať jednotlivými úlohami v liturgickom zhromaždení. Priebeh svätej omše zabezpečujú ľudia, ktorým je stanovená určitá úloha. Možno si poviete, že tieto úlohy sú zverené iba kňazovi, miništantom, prípadne kostolníkovi. Omyl, každý z nás má pri sv. omši svoju úlohu. Pri slávení liturgie má každý, tak celebrant, ako aj veriaci, konať len to, čo prináleží jeho funkcií. Podrobnejšie v nasledujúcich riadkoch.

Celebrant

Je predsedajúcim liturgického zhromaždenia, teda od neho sa odvíja priebeh sv. omše. Je to osoba, na ktorú sa sústredí celé spoločenstvo veriacich, pretože je živým znakom Ježiša Krista Veľkňaza. Prednáša Bohu prosby v mene celého Božieho ľudu a preto má viesť veriacich k účasti na Kristových tajomstvách. To si od neho vyžaduje mať úctu k funkciám a samotnému k zhromaždeniu (správnu výslovnosť, estetiku v gestách). Ďalej musí zabezpečiť dôstojný a pokojný priebeh liturgickej akcie tým, že vopred všetko pripraví, premyslí a dohodne sa so zainteresovanými. Od celebranta sa vyžaduje veľká pokora, pretože slúži celému zhromaždeniu, tak ako Kristus slúžil apoštolom. Je to služba pre dobro ľudu.

Diakon

V niektorých prípadoch môže byť celebrantom aj diakon. Podľa kano-

nického práva a liturgie, diakon môže hlasať Božie slovo, krstiť, pochovávať, viesť rozličné pobožnosti spojené s úctou eucharistie a rozdávať sv. prijímanie. Vo sv. omši je jeho miesto pri čítaní evanjelia, posluhovaní kňazovi. Môže kázať a prednášať úmysly pri spoločných modlitbách.

Miništanti

Sú to vybraní chlapci, ktorí vykonávajú službu ostatných posluhujúcich. Ich miesto je pri oltári, kde posluhujú kňazovi. Aj oni majú rozdelené funkcie, ale o tom niekedy nabudúce.

Veriaci

Tu je potrebné poznamenať, že je veľmi dôležité, aby liturgia nebola iba vecou kléru, tz. diakov, kňazov, biskupov. Účasť veriacich na sv. omši spočíva v aklamáciách, odpovediach, piesňach, antifónach, v gestách a v spievaniu žalmu. Spolu s kňazom vytvárajú sväté spoločenstvo, a preto je dôležité, aby sa vyhýbali akejkoľvek nejednote na bohoslužbe. Osobitné poslanie majú tí z veriacich, ktorí zastávajú funkcie kantora, spevákov, dirigenta, hudobníkov.

Akolyla

Jeho úlohou je pomáhať kňazovi a diakonovi pripraviť oltár, posvätné nádoby a v mimoriadnom prípade vysluhovať eucharistiu.

Lektor

Táto funkcia zahŕňa prednes čítanie zo Svätého písma, okrem evanjelia. Môže predniesť aj prosby veriacich,

niekedy aj žalm. Na túto úlohu je potrebné vyberať schopných ľudí, najmä v ohľade správnej výslovnosti.

Žalmista

Má spievať žalmy medzi čítaniami. Aj u žalmistu je dôležitá výslovnosť a prednes, ale čo je najhlavnnejšie, musí viedieť dobre spievať.

Kantor a organista

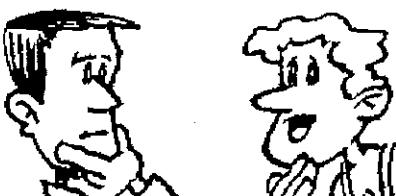
Tieto dve funkcie som spojil preto, lebo ich vykonáva zvyčajne jeden a ten istý človek. Kantor vede spevy, predspevuje a všetkých má učiť spievať. Organista doprevádzza spevy na organe, hrá vhodné prelúdiá, naciňuje nové liturgické spevy.

Komentátor

Aj u nás sa s ním môžeme stretnúť najmä počas veľkých sviatkov. Komentátor vysvetľuje a dáva úpravy k lepšiemu chápaniu liturgie: Oboznamuje nás s tým, čo vlastne slávime, ako a prečo to slávime, prípadne hovorí o obradoch.

Ako ste si iste všimli, katolícka cirkev má presne stanovené liturgické predpisy, každá funkcia vymedzenú úlohu. To preto, aby sv. omša prebiehala v najlepšom poriadku. Pre mňa, ako bohoslovca to bolo čosi uchvacujúce. Nevedel som totiž, že sv. omša môže byť tak podrobne rozpracovaná. Tých úloh v liturgickom zhromaždení je ešte viac, ale ja som sa snažil vybrať tie, s ktorými sa môžeme stretnúť v našich kostoloch. Prajem vám, aby ste aj vy nachádzali bohatstvo a krásu sv. omše.

Cyril Hamrák

ROZHOVORY S FARNÍKMI

Vážení čitateľia! Týmto číslom otvárame novú rubriku pod názvom "Rozhovory s farníkmi". Budeme sa v nich usilovať zachytíť vaše postoje a názory k rôznym problémom života vo farnosti a filiálkach.

Dovolili sme si začať s mládežou, ved' mládež vie byť úprimná a plná elánu do života, ale vie byť aj kritická. Dvadsaťročná **Monika Hamráčková** z Tepličky, ktorá v septembri začína štúdium na vysokej škole, mimoriadne dobre vie porozumieť detským dušiam. Podobne je na tom aj osemnásťročná **Janka Gurčíková** z Markušoviec, ktorá od jesene taktiež nastúpi na vysokoškolské štúdium. Mladencov zastupuje **Tomáš Žlvčák** z Lieskovian, urastený mládenec, ktorý má svoje plány do života a cieľavé domé za nimi kráča. Nuž prečítajme si ich názory. Vopred im ďakujeme za úprimnosť, s akou poodkryli kúsok svojho srdca a dovolili nám nahliadnúť do svojho vnútra.

Monika

Janka

Tomáš

Ako prežívaš Božiu prítomnosť vo svojom živote a akú úlohu zohráva prítom modlitba? Je ľahké byť dnes pre mladého človeka aktívnym veriacim a obhájiť svoju vieru pred neveriacimi kamarátmi? Čo by si v rozhvore s Bohom mu chcel(a) povedať ako to prvé a hned' teraz?

Monika: Stále sa snažím uvedomiť si, že Boh je medzi nami živý a to nielen v eucharistii. Cítim, že som k nemu najbližšie pri modlitbe a pri úspechoch. Tiež, keď robím nejaké aktivity na jeho slávu, napríklad pri práci s deťmi. No najmä pri sv. prijímaní a po spovedi. Keď sa modlím, tak vlastnými slovami a najradšej mám rozhovor s Pánom Ježišom. Predstavujem si ho ako dobrého priateľa, na ktorého sa stále môžem obrátiť. Stalo sa mi však, že som i trošku zapochybovala a to vtedy, keď ma prvýkrát neprijali na vysokú školu, hoci som sa pripravovala a modlila. Keď som videla, že iní hoci neveriaci boli prijati, tak som to pocitovala ako krivdu. Trvalo to však len krátko. Pri rozhvore s Bohom som si uvedomila, že to bola vlastne Božia vôle a tým som dospela k poznaniu, že nie ja som strojcom svojho šťastia, ale On mi dáva svojím spôsobom to šťastie.

Pokiaľ ide o kamarátstvo s neveriacimi, mám s tým skúsenosť, lebo do okruhu mojich priateľov patria i

neveriaci. Nemám s tým problém, berú ma takú, aká som, no a ja sa zasa snažím priblížiť im svoju vieru cez moje aktivity, ktoré robím s deťmi a tiež som im sprostredkovala stretnutie s kaplánom a bolo to fajn. Neskôr sa mi jedna z priateľiek pochválila, že bola pred skúškou v kostole, čo ma potešilo. Ved' i to je už maličký krôčik vpred. Potešila ma i moja nasledujúca skúsenosť. Mala som neveriacu spolužačku, s ktorou som sa dlhšie kamarátila. Po určitom čase sa začala pripravovať na krst a dokonca i jej rodičia sa potom zosobášili v kostole. No a na birmovku si ma zavolala za birmovnú mamu. Bola som tomu veľmi rada. Povedala mi, že sa to všetko udialo i vďaka môjmu priateľstvu s ňou. Teším sa spolu s ňou. Obhájiť vieru medzi neveriacimi je, myslím si, teraz ľahšie, ako to bolo za totality.

Ak by som maťa teraz osloviť Pána Boha, tak by som mu povedala dve veci: tou prvou by bola prosba o jasnejšie znamenie Jeho vôle so mnou a aby nedovolil satanovi ma ovládnuť. A ta druhá, aby mali všetky deti rovnaké podmienky pre život a aby nedal pocítiť hlad deťom i dospelým. Ani duchovný hlad. A ešte, že ho veľmi lúbim.

Janka: Viera je vo mne už od malička. Veľmi veľa mi dať výchova rodičov a tiež prostredie školy, predovšetkým Katolíckeho gymnázia v Levoči, kde som sa stretla s dobrými učiteľmi, ktorí dbali i o dušu študentov. Kedže sme tam boli všetci veriaci, nestretla som sa tam so žiadnymi posmeškami. Mali sme tam aj sv. omše a duchovné cvičenia, takže každý sa mohol duchovne formovať i v škole. A čo bude na vysokej škole, zatiaľ neviem. Som však presvedčená, že semienko viery je už v srdci zasiate a že sa bude i ďalej rozvíjať.

V modlitbe sa obracam k Bohu v radostiah a tiež v ľažkostiah. Ale predsa v tých ľažsích chvíľach je to intenzívnejšie. Napríklad počas prijímaciek na vysokú školu som prežívala strach, stres i obavu a viedla som živý rozhovor s Bohom. To znamená, že modlitba hrá v mojom živote veľmi veľkú úlohu. Neuprednostňujem žiadny typ modlitby, hoci je mi bližšia modlitba vlastnými slovami, teda rozhovor s prítomným Bohom. Nechcem však zabudnúť ani na modlitby, ktoré ma naučili moji rodičia a preto ich striedam. Priznám sa, že často si i zaspievam. Ved' i to je jeden z druhov modlitby. Dopsiať som nepociťovala, že byť kresťanom je nevýhodou. Skôr naopak. Snáď ešte zo spomienok z detstva, keď v čase totality som stála pred prvým sv. prijímaním a cítila som taký vnútorný nepokoj a obavu, že to bude rozdelenie na deť, ktoré budú môcť ísť a na tie, ktoré nebudú môcť verejne pristúpiť k prvému sv. prijímaniu, ale len v skrytosťi.

Prevážna časť mojich kamarátov a kamarátok je veriacich. Ak by som však bola nútená obhájiť svoju vieru, tak viem, že sama nemôžeme zmeniť nič, ale Boh môže všetko. Stačí mu len otvoriť srdce. Takže by som ho prosila, aby mi pomohol príkladom pôsobiť na neveriacich.

Keby som mala teraz osloviť Pána Boha, iste by bolo toho veľa, čo by som mu chcela povedať. Ale čo skôr? Asi podákovanie za moje bytie a že som ho mohla vo svojom živote stretnúť. A podákovala by som sa aj za to, že u nás doma nie je len hostom, ale každodenným spoločníkom.

Tomáš: Najviac pocitujem Božiu prítomnosť pri úspechoch, kde sa mi niečo podarí. A vtedy sa mi zdá,

že som Bohu najbližšie.

Najintenzívnejšie prežívam modlitbu v kostole a uprednostňujem pritom tie modlitby, ktoré ma naučili moji rodičia. A keď sa mi darí a dosiahnem nejaký úspech, tak sa modlím i vlastnými slovami.

Byť veriacim dnes pre mladého človeka nie je ľažké v dedine – ako napr. v našej, kde sú takmer všetci veriaci a chodia do kostola. Skôr je to ľažšie v partii kamarátov v meste. A preto si myslím, že obhájiť svoju vieru v kruhu týchto kamarátov, je ľažké. A ak by som to mal urobiť, tak asi slovami.

Pri "osobnom" stretnutí Pána Boha by som mu asi položil otázku, prečo je ľudom stále ľažšie a ľažšie. Chcel by som počuť Jeho vysvetlenie.

Počas duchovných cvičení miništrantov ma kamaráti navrhli za generála miništrantov. Týmto sa však môj postoj k viere nemení. Tešíme sa z dôvery, ktorú mi vyslovili, ale na druhej strane nerád som stredobodom pozornosti na verejnosti.

Čo znamená pre teba odpustová slávnosť, čo by si uvítal(a) pri prežívaní tejto slávnosti v dedine, v ktorej žiješ?

Monika: Nie je pravdou, že odpust je len pre starších a mladí ho nevedia prežívať. Odpust - to je vlastne slávnosť a každá slávnosť je čímsi výnimočným, a teda nie je každý deň. Pripomína mi to narodeniny, ktoré oslavuje každý človek. K odpustu patrí príprava a páči sa mi, že ľudia

Monika (v bielom tričku) a Kate Pavliková na športovom dni detí a mládeže v Teplicke

robia všade poriadok a potom je všade čisto - v dome i v duši. Mám rada odpusty a hlavne tie, ktoré sú spojené s púťou. Rada na také chodievam, prežívam ich akosi intenzívnejšie. Niektorí ľudia si neuvedomujú pravý zmysel odpustu. Nie je to len stôl plný jedla. Idú sice na sv. omšu, sv. prijímanie, ale akonáhle sa zatvoria dvere kostola, tým sa "zatvorí" aj ich kresťanstvo a zase sa "otvorí" až nasledujúcu nedelu. Je to akoby nedelné otváranie duší. Je to málo. Náš odpust v Teplicke je práve spomienkou na narodenie P. Márie. Sú to jej narodeniny a isto sa teší, keď sa pri príležitosti jej sviatku ľudia hlbšie primknú k Bohu. Verím, že za nás vtedy veľmi oroduje u svojho Syna. Ale my ju o to musíme poprosiť. Pokiaľ ide o odpusty, tak mi rodičia rozprávali o svojom duchovnom zážitku z odpustu v Nálepkove. Odpust tam začal už

v sobotu o 17,00 hodine, prebiehala krížová cesta, adorácia... Teda už v predvečer by sme i my mohli na našej farnosti začať prežívať odpust s modlitbami, stretnutiami, čiže intenzívnejšie a v nedeľu by to vyvrcholilo slávnostou sv. omšou.

Janka: Počas odpustovej slávnosti sa viera prehlbuje. Samotnou prípravou na ňu, ale i slávením sv. omše. Odpust nie je len pre starších, ale i pre nás mladých. Páči sa mi,

Janka (vľavo) na výlete

že v rozhovoroch s mladými sa nerozprávame len o tom, že bude slávnostnejší obed... ale i o duchovnom prežívaní odpustu. Nepáči sa mi, ak niektorí ľudia zamerajú tento sviatok len na vonkajšiu stránku. Mám pekný zážitok z Poľska. Prechádzali sme dedinkou, v ktorej slávili odpust a hoci nám to nikto nepovedal, boľo to vidieť a cítiť v celej dedine. A to nielen v tento deň, ale i zopár dní po ňom.

Tomáš: Odpustová slávnosť pre mňa znamená slávnostnejšiu atmosféru v kostole, v rodine i dedine a tiež príležitosť stretnúť sa s blízkymi. Nad tým, čo sa mi počas tejto slávnosti páči alebo nie, som sa ešte nezamýšľal. Uvítal by som nejaké aktivity popoludní, pretože si myslím, že je to málo len svätá omša a potom už nič.

Aký je tvoj pohľad na duchovný život vo farnosti? Ktoré duchovné aktivity sa ti páčia a ktoré menej a aké máš návrhy, nápady alebo postrehy na ich vylepšenie?

Monika: Nepáči sa mi, že u mnohých ľudí je kresťanstvo len tradíciou: rodičia chodili do kostola, tak budem i ja, i moje deti. Chýba mi, že nevidím u ľudí, že sa tešia zo svojho kresťanstva. Častokrát rodičia nevysvetlia deťom, čo sa deje v kostole počas sv. omše a katechéti predsa nemôžu vo všetkom nahradíť rodičov. Taktiež by som uvítala, keby sa katechéti snažili pútavejšou formou zaujať detí. Skôr je to systém otázok a odpovedí. A tiež by mohli učiť deti modliť sa srdcom. Nepáči sa mi, že nefungujú modlitbové stretnutia a akadémie, ktoré robíme, sa neprežívajú do hĺbky. Ľudia zhodnotia: "Pekne to zaspievali". A aktívni sú zväčša stále tí istí a ostatní čakajú so slovami: "Nech niečo urobia a my prídereme".

No na druhej strane je veľa pozitívneho. Rozbehli sa

spevokoly detí a mládeže v piatok a v nedel'u. Omša je tým slávnostnejšia a radostnejšia. Pesničky majú i pekné texty, ktoré obohatia a pomôžu i v modlitbe. Okrem toho sa mi páčil športový deň pre deti, ktorý zorganizoval pán farár. Bolo to zblíženie mladých i detí, ktorí potom prestanú vnímať kňaza ako prísnu autoritu, ku ktorej sa nedá priblížiť, ba naopak. Je to človek, ktorý sa tiež vie zabaviť a tým sa vytvorí väčšia dôvera. Páči sa mi i organizovanie výletov. Tým sme sa viac spoznali - mladí z Lieskovian, z Markušoviec i od nás. Lebo to, že sa nepoznáme, hoci žijeme v jednej farnosti, je zlé. Pekné sú i náboženské vzdelávania dospelých a mládeže organizované pánom farárom (ale už dlhšie nebolo!!!) Môžeme sa tu dozvedieť veľa nového a zaujímavého. Je to vlastne učenie sa. Páči sa mi aj vydávanie časopisu Pokoj a dobro, kde sa dozvedáme o aktivitách vo farnosti. Uvítala by som v našej farnosti aktivity pre manželské páry a viacej vzdelávania pre mladých, aby sme lepšie spoznávali Sväté písma. A pritom by sme si mohli vymieňať názory, skúsenosti a to by nás určite obohatilo. Veľmi mi chýba každý prvý piatok adorácia, vyložená sviatost' oltárna, aby sa ľudia naučili viac modliť sa srdcom. Keď mám pred sebou sprítomneného Pána Ježiša, myslím si, že každému sa vtedy lepšie modlí a isto by sa tomu potešil i On.

Janka: Nemám prehľad o duchovných aktivitách v celej farnosti, môžem hovoriť len za našu dedinu. Dosť sa toho zmenilo, zlepšilo. Fungujú spevokoly, robia sa akcie, prednášky. Nepáči sa mi, že práve cez prázdniny je akosi prázdnajšie v kostole, hoci sa učiť netreba. Je to zaujímavé, že cez školský rok je ľahšie odbehnuť mladým od kníh do kostola ako cez prázdniny od hier. Je to pre mňa nepochopiteľné. Uvítala by som nácviky spevokolov

i cez prázdniny. Hoci chápem, že vtedy sú mnohí odcestovaní, alebo si chcú urobiť prestávku. Mne to však chýba. Tiež by som si priala, aby sa častejšie robili akcie pre mladých. Nemusia to byť nejaké drahé výlety. Ved' stačí malá túra do lesa s gitarou, kde by sme si zaspievali a popri tom trebárs nazbierali marmák domov zapári malín. Bolo by to príjemné, zmysluplné i obohacujúce a predišlo by sa nude, ktorá môže v živote mladého človeka narobiť neplechu.

Tomáš: Duchovný život v celej farnosti veľmi dobре nepoznám, skôr len v našej dedine. Ale zdá sa mi, že sa to v poslednej dobe zlepšilo. Je viac organizovaných akcií, ku ktorým patrili i spomenuté duchovné cvičenia pre ministrantov, čo pred tým nebolo. A taktiež spevokoly, ktoré oživia svätú omšu.

Čo by si odkázal(a) našim čitateľom?

Monika: Prajem všetkým veľa duchovných zážitkov z odpustu, aby mali ľivší záujem o život vo farnosti, aby ich Pán požehnával, aby mohli takýto časopis čítať ešte dlho. A mladým, aby nebrali kresťanstvo ako záležitosť, ktorá patrí starým ľuďom. Aby nemrhali časom a talentami, lebo sú veľmi vzácné a už nikdy sa nevrátia.

Janka: Vybraťa by som myšlienku z mojej nedávno napísanej maturitnej práce: "Mladosť je rozkvitnutý kvet. Niektorý kvitne dlhšie, iný kratšie. O niektorý sa musíme veľmi starať, o iný menej. Niektorý je potrebné vysádzat každú jar, iný vydrží aj cez tie najtuhšie zimy. A tak je to i s vierou v našom srdci. Pane, dožič mi, aby som sa stala trvalým a nehynúcim kvetom v Tvojej cirkvi".

Tomáš: Prial by som si pre nás všetkých a hlavne v našej farnosti viac vzájomnej tolerancie a porozumenia.

Za rozhovor ďakuje Monika Hodnická

Jeseň života

Kolobeh života je pre každého rovnaký. Najprv je dieťaťom, potom mladým človekom a po strednom veku nasleduje obdobie, ktoré môžeme nazvať jeseňou života. Neznamená to, že jeseň musí byť vždy daždivá a uplakaná. Má svoje čaro, svoju krásu a môže byť slnečná a radosná.

Starší ľudia majú už za sebou chýby nezrejnej mladosti, a aj keď už nemajú rovný chrbát a bystré oči, ich múdrost' spočíva v životných skúsenostiach.

Jeden učenec raz povedal:

"Keď som mal 20 rokov, všetko na svete som najlepšie vedel JA. Keď som mal 30 rokov, najmúdrejší som bol JA a MÔJ OTEC. V štyridsiatke som pochopil, že najviac rozumu má MÔJ OTEC a JA. Až keď som mal päťdesiat, uvedomil som si, že najlepším a najmúdrejším človekom bol MÔJ OTEC."

Deti často zabúdajú na to, že starkí, ktorí sú ich rodičmi či príbuznými, ich vychovali, a všetky svoje sily mladostí venovali im. A práve teraz, keď majú na chrbe viac rôčkov, ktoré ich obejajú o zdravie a silu, potrebujú, aby im deti pomohli a najmä, aby im preukázali úctu.

Rok 1999 bol vyhlásený za "Rok úcty k starším", aby sme si pripomenuli, že je našou povinnosťou správať sa k starším úctivo, aby sme si uvedomili, čo všetko sa môžeme od nich naučiť.

Stáva sa, že rodičia nemajú čas na svoje malé deti, sú zavalení povinnosťami a problémami každodenného života. No iste si aj z vlastného detstva pamäťame, že najkrajšie rozprávky rozprávala babka, že najlepšiu písťalku vedel vystrúhať dedko, najkrajšie prázdniny boli s babkou a dedkom pri oberaní malín či hľadani húb.

Kroky starých mám a otcov smerujú častejšie do kostola, niekedy sú jedinými členmi rodiny, ktorí zájdú na svätú omšu cez pracovný deň. Aj vďaka ich modlitbám, v ktorých myslia na celú rodinu a vyprosujú od Boha požehnanie a pomoc, sú ich deti zdravé a šťastné.

Podávame sa za to našim rodičom a starým rodičom. Ukážme im, že ich máme radi, že nám na nich záleží. Ako prejav lásky a úcty nepotrebuju od nás drahé dary, stačí milé slovo, pomoc pri práci okolo domu, pri nákupoch, stačí si nájsť čas a trpeživo vypočuť ich problémy a starosti. Nielen v tomto roku úcty k starším, ale po celý nás život.

Ing. Ľubomíra Dzimková

Nábožné babičky z Lieskovian

Monsignor ThDr. Štefan Faith

univerzitný profesor a markušovský rodák

Mons. ThDr. Štefan Faith ako mladý profesor

Dňa 5. augusta 1999 uplynulo 20 rokov od chvíle, kedy si Pán života a smrti povolal do večnosti vzácnego človeka, kňaza a nášho rodáka, univerzitného profesora mons. Štefana Faitha. Štefan Faith sa narodil v Markušovciach 27. januára 1894 rodičom Štefanovi a Márii, rodenej Kapustovej. Základnú školu absolvoval v Markušovciach a potom pokračoval v štúdiu na Gymnáziu v Levoči, avšak posledné dva ročníky gymnázia navštievoval v Rožňave, kde zmaturoval. Po maturite nastúpil na Vysokú školu bohosloveckú v Spišskej Kapitule. V roku 1914 ho vtedajší spišský biskup Alexander Párvy poslal študovať na Teologickú

fakultu do Viedne. Základné teologicke štúdium ukončil vo Viedni v roku 1918. Za knaza bol vysvätený v Spišskej Kapitule 30. júna 1918 a po vysviacke nastúpil do pastoračnej služby. Od 15. júla 1918 bol kaplánom vo Veľkom Bobrovcu na Hornom Liptove. Od 6. septembra 1918 nastúpil za kaplána do Levoče a o rok neskôr od 4. júla 1919 prišiel za kaplána do Spišskej Novej Vsi. V Spišskej Novej Vsi však bol len krátka a už 19. augusta 1919 sa vrátil do Levoče ako katechéta a levočský kaplán. V roku 1924 dosiahol doktorát z posvätnej teologie na Teologickej fakulte vo Viedni a spišský biskup Ján Vojtaššák ho

20. augusta toho istého roku povolal na Vysokú školu bohosloveckú do Spišskej Kapituly, kde mu zveril vyučovanie vierouky a histórie a neskôr od roku 1926 bol aj špirituálom bohoslovcov. V roku 1937 sa jeho

pôsobisko opäť mení. Nastúpil ako profesor pastorálnej teológie na Rímskokatolícku bohosloveckú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, kde pôsobil až do roku 1952. V uvedenom roku ho Štátny úrad pre veci cirkevné v Prahe odvolal z funkcie profesora. Profesor Dr. Štefan Faith sa vrátil do Spišskej diecézy a nastúpil za správcu farnosti vo Veľkom Slavkove. V roku 1960 odišiel do dôchodku a pršiel bývať do Markušoviec (býval v dome na ul.

Procesia pri príležitosti 50. výročia kňazstva - odchod z domu. V strede je dekan Veľký a po jeho boku ide vdp. Ján Skrak

Na návštive u sestry Agnesy Cvengrošovej

Michalská 6, čiže pri mlyne v dome pána Jána Cvengroša). V Markušovciach v roku 1968 oslavil svoje 50-ročné kňazské jubileum slávnostnou sv. omšou. V roku 1972 sa presťahoval do Spišskej Novej Vsi. Pán života a smrti si ho povolal dňa 5. augusta 1979. Pohrebná sv. omša bola dňa 7. augusta 1979 o 10.00 hodine vo farskom kostole v Spišskej Novej Vsi a po nej bol pochovaný na markušovskom cintoríne. Pohrebné obrady vykonal vtedajší kapitulný vikár Spišskej diecézy Štefan Garaj. Profesor Dr. Štefan Faith písal aj vedecké štúdie a články. Ako monografie mu vyšli knižne "Malá umelkyňa", "Probabilizmus", "Kazateľské rečníctvo" a "Činný katolicizmus". Vedecké články publikoval v časopisoch Kultúra, Svoradov, Duchovný pastier, Nová žena, Nová práca, Svätovojtešské zvesti. Odpočinutie večné daj mu Pane a svetlo večné nech mu svieti. Nech odpočíva v pokoji.

Dr. Ján DUDA

Návštevy

V pondelok 23.augusta navštívili Markušovce Jeho Excelencia Zenon Grochlewski, titulárny arcibiskup akropolský a prefekt Najvyššieho tribunálu apoštolskej signatúry, Jeho Excelencia Tarcisio Bertone, emeritný arcibiskup diecézy Vercelli a tajomník Kongregácie pre náuku viery a Jeho Excelencia Jozef Zlatňanský, biskup a tajomník Papežskej stálej komisie pre cirkev východnej Európy. Hostia z Vatikánu si pozreli farský kostol sv. Michala v Markušovciach a navštívili aj faru. Najvyšší tribunál apoštolskej signatúry sa stará o vysluhovanie spravodlivosti v katolíckej cirkvi. Jeho úlohu by sa dalo pripisať v štátom právnom systéme k úlohe ministerstva spravodlivosti a tiež k úlohe najvyššieho súdu. Na jeho čele stojí prefekt v hodnosti kardinála (v súčasnosti Zenon Grochlewski, pôvodom Poliak) a pomáha mu tajomník v hodnosti arcibiskupa (v súčasnosti je ním Salerno, pôvodom Talian). Kongregácia pre náuku viery sa stará o oživovanie a čistotu katolíckej viery v celej cirkvi. Na jej čele stojí prefekt v hodnosti kardinála (v súčasnosti je ním Nemec Jozef kardinál Ratzinger), ktorému pomáha tajomník v hodnosti arcibiskupa (je ním už spomínaný arcibiskup Bertone, ktorý je pôvodom Talian).

V septembri tohto roku sa má uskutočniť vo Vatikáne konzistorium kardinálskeho zboru, ktorému bude predsedáť pápež Ján Pavol II. a pri ktorom vymenuje nových kardinálov. Všeobecne sa očakáva,

Duchovní otcovia v lendackom kroji

vdp. Ján Marhefka navštívili Lendak, aby jubilantovi zablahoželali. Pritom sa nezabudli zvečniť v známom lendackom kroji. Jubilantovi blahoželáme.

Duchovné aktivity

- ⇒ V júli sa konali jednodňové duchovné cvičenia miništrantov farnosti Markušovce a filiálok Teplička a Lieskovany. Duchovné cvičenia viedol pán farár Dr. Ján Duda a pomáhal mu pán diakon Milan Ferencík z Tvrdosína. Okrem prednášok o duchovnom živote dostali miništranti aj nové Stanovy miništrantov markušovskej farnosti, ktoré spracoval pán farár. Pri večernej sv. omši si vykonali miništrantský slab.
- ⇒ Začiatkom augusta sa konala duchovná obnova miništrantov z Markušoviec, Tepličky a Lieskovian. Takéto duchovné obnovy sa budú konať každý mesiac a ich obsahom je prednáška z duchovného života, nácvik miništrovania a prednáška z liturgiky. Obnovu viedol Mgr. Ľuboš Šipoš, kaplán.
- ⇒ V dňoch 9. a 10. augusta si vykonali dievčatá z Tepličky duchovné cvičenia vo filiálnom kostole v Tepličke. Viedol ich pán farár Dr. Ján Duda (tri prednášky mal ICLic. Ján Marhefka, správca farnosti z Rudnian). Dievčatá sa zamýšľali nad rôznymi tématami svojho duchovného života, ako napríklad život s Bohom, eucharistia, čistota, povolanie, meditácia, Mária- nás vzor.
- ⇒ Dňa 15.augusta sa konala odpustová slávnosť Nanebovzatia P. Márie v Lieskovanoch. Slávnostnej sv. omši predsedal domáci pán farár. V kázni zdôraznil, že odpustová slávnosť je príležitosťou, kedy má nastat všeobecný pokoj a kedy hnevníci si majú podať ruky na znak odpustenia.
- ⇒ V nedeľu 5.septembra bola odpustová slávnosť Narodenia P. Márie v Tepličke. Slávnostnej sv. omši predsedal a kázeň povedal vspd. Anton Mišek, dekan zo Spišskej Novej Vsi.

že bude menovaný za kardinála aj Zenon Grochlewski.

Jubilant z Lendaku. Koncom júla tohto roku sa dožil životného jubilea 50 rokov pán Ján Majerčák, otec nášho pána kaplána. Pri tejto príležitosti pán farár, obaja páni kaplani a správca farnosti z Rudnian

Spomienka

Dňa 13.júla 1999 v dôsledku náhlého srdcového kolapsu dotíklo srdce nášho rodáka **Pavla Klúčára** v ďalekom Egypte, kde dlhé roky žil a pôsobil ako školský brat. Písali sme o ňom na stránkach nášho časopisu práce v minulom čísle v rubrike "životné črty". Ako vieme narodil sa ako jedno z 11 detí Štefana Klúčára a jeho manželky Veroniky v Lieskovanoch. I touto cestou chceme vyjadriť úprimnú sústrast jeho najbližšej rodine. Jeho brat Matej Klúčár býva spolu s manželkou Magdalénou v Lieskovanoch a sestra Jozefína, ktorá sa pred 60 rokmi stala rehoľnou sestrou a prijala rehoľné meno Terézia od Najsvätejšej Trojice (Therese de la Trinité) v reholi sv. Jozefa, žije v Sait Vallier vo Francúzsku a práve 31.júla tohto roku oslávila 60. výročie svojich rehoľných sľubov. Želáme jej ešte veľa síl, zdravia a Božieho požehnania.

Zájazdy a výlety

⇒ Dňa 8. augusta sa uskutočnil zájazd do Rajeckej Lesnej. Zorganizovalo ho Podporné pohrebné združenie v Markušovciach a konkrétnie pani Marta Kamenická. Zájazdu sa zúčastnil aj pán farár Dr. Ján Duda. Účastníci navštívili Rajeckú Lesnú (betlehem), obec Čičmany s ľudovou architektúrou, Bojnice (hrad a zoo) a ľudovú architektúru v obci Vlkolíneč pri Ružomberku. Zájazd začínať sv. omšou ráno o 5,00 hodine v kostole v Markušovciach.

Na vlnách Oravskéj priehrady

⇒ V júli sa konal športový deň pre deti a mládež v Tepličke. Organizoval ho pán farár Dr. Ján Duda v spolupráci s Mgr. Tomášom Majerčákom a pánom diakonom Milanom Ferenčíkom. Bol to práve čas, keď po dáždivých dňoch nastúpil slnečný deň. Tím mládeži na čele s pánom diakonom Ferenčíkom pripravili chutný guláš. Vďaka patrí aj sponzorom.

⇒ V dňoch od 21. do 23. augusta sa konal zájazd mládeže z Tepličky, Markušovca a Lieskovia na Liptov a Oravu. Zájazd zorganizovali Peter Lačný a Iveta Drabiščáková a zúčastnil sa ho aj pán kaplán Mgr. Ľuboš Šipoš. Okrem Oravskej priehrady a okolia navštívili aj Ružomberok, rodisko pána kaplana Šipoša. Mládežníkov prišiel na Oravu pozdraviť aj bývalý pán kaplán Mgr. Anton Kasan.

Vo Vavrečke na Orave

⇒ Začiatkom júla sa uskutočnil detský a mládežnícky trojdňový zájazd Markušovčanov do Harakoviec pod Braniskom. Zorganizovala ho Mgr. Marta Králiková. Zájazdu sa zúčastnil aj pán kaplán Mgr. Ľuboš Šipoš, ktorý ho zabezpečoval najmä po stránke duchovnej.

*V Harakovciach pod Braniskom***Pracovné aktivity**

V auguste sa vykonała oprava strechy na farskom kostole sv. Michala v Markušovciach, kde sneh strhol žľaby a pokrivil lapače snehu. Také isté práce boli vykonané na streche filiálneho kostola v Tepličke. Pán Boh zaplatil všetkým, ktorí podali pomocnú ruku majstrom odborníkom, ako aj tým, čo im nezištnie pomáhalo.

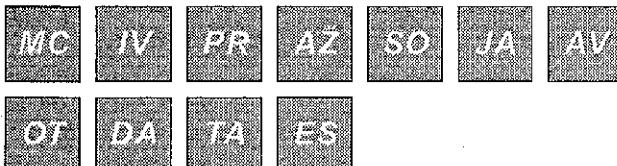
Iveta Drabiščáková

2. september

vracia deti z prázdninových potuliek do školských lavíc. Deň, ktorý nenávratne zatvára dvere za dvoma mesiacmi slnka, vody, oddychu, zážitkov, snád nových priateľstiev. Druhým septembrom začína ďalší školský rok, rok učenia a práce pre deti. Pre niektoré deti je to ich prvý rok v škole, pre mnohé iné však bude ich posledným. Druhého septembra zasadnú naše deti do lavíc v triede, aby dlhých desať mesiacov spoznávali našu materinskú reč, objavovali záhadu čísel, či odkrývali tajomstvá a krásy prírody. To všetko je Božie stvorenstvo. Pri učení, štúdiu, či v dňoch skúšok a písomiek nezabúdajme s dôverou sa obrátiť na nášho Nebeškého Otca a prosiť ho o pomoc. Tiež vzývajme Ducha Svätého, aby v škole aj doma osvetil náš rozum, aby sme vedeli rozpoznať podstatné a dôležité veci od zbytočných, dobré od zlých, spravodlivé skutky od nespravodlivých.

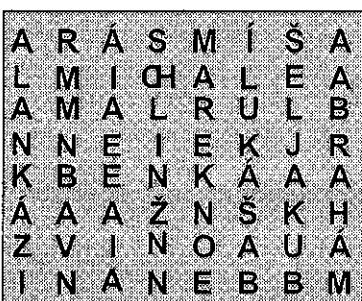
Skladačka – cesta

Na svojich prázdninových potulkách ste striedali rôzne cesty. Cesty široké i úzke, diaľnice i poľné cesty, cesty rovné i strmhé. Naša cesta je poskladaná z dlaždíc. Ale tie sú rozhádzané. Keď budeme chcieť ísť po tejto ceste, musíme si najprv dlaždice upraviť. To bude robota! Ale zaujímavá. Čo sa len za tými písmenami skrýva? Pokús sa upraviť dlaždice na ceste tak, aby si dostał známy výrok.

OSEMSMEROVKA lesný plod

K prázdninám nepochybne patril aj zber lesných plodov v našich lesoch. Jeden lesný plod sa ukryl v osemsmerovke. Uhádneš ktorý?

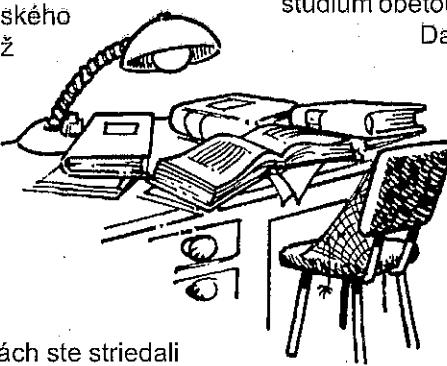

Ábel, Abrahám,
Alan, Božena,
Ina, Ivan, Izák,
Jakub, Ján,
Kain, Lea,
Lukáš, Marek,
Michal, Miša,
Noe, Sára

Pred školou alebo pred štúdiom

Pane Ježišu Kriste, prv než by som sa zohol nad knihami, dvíham svoj zrak k tebe, aby som ťa prosil o požehnanie pre toto štúdium. Chcem spojiť svoju prácu s prácou iných ľudí. Daj, aby môj stolík alebo lavica boli oltárom a dnešné štúdium obetou.

Daj, aby sa všetka práca na tejto Žemi vznášala k tebe.

Pane, pomôž mi zozbierať myšlienky a sily a zostať pokojný.

Cez skúšku ma posilni, aby moja namáhavá príprava nevyšla nazmar. Daj, aby ma starostlivo posúdili.

Pane, ďakujem ti, že som na skúške obstál.

Je to nový krok k cieľu:
viac radosti a viac možnosti konať dobro pre iných a pre seba.

Milé deti!

K úlohám a krížovke z minulého čísla pribudli nové úlohy. Ich správne riešenia naďalej vkladajte do zbernych schránok, ktoré sa nachádzajú v kostole. Skutočne peknými cenami odmeníme tieto príspevky:

- najkrajší písaný prázdninový zážitok
- najkrajší kreslený prázdninový zážitok
- správne vylúštenie osemsmerovky a skladáčky
- správne vylúštenie tajničky z minulého čísla
- najzaujímavejšie odpovede na otázky z minulého čísla.

Odmenené príspevky zverejnime v budúcom čísle nášho časopisu. Vaše zážitky a správne odpovede čakáme do 20. septembra 1999.

Stránku pripravila Ing. Iveta Dutková